

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Lemmikkinä Helsingissä

Opas eläinystävienne hyvinvointiin

Sisällys

Ennen eläimen hankintaa	4
Ulkoiluttaminen, seura ja virikkeet	5
Ruokinta	6
Eläimen hoito ja pitopaikka	8
Eläinten kohtelu ja käsittely	8
Jos epäilet eläimen huonoa kohtelua	9
Kadonneet ja talteenotetut lemmikit	10
Eläinten tuonti ja vienti ulkomaille	11
Kun eläin sairastuu	12
Eläimestä luopuminen	13
Tassuterapiaa puolin ja toisin	15

Viisi vapautta – hyvinvoinnin perusta

Tutkijat määrittelevät usein eläinten hyvinvoinnin erilaisten vapauksien perusteella:

- 1 vapaus nälästä, janosta ja väärästä ravitsemuksesta
- 2 vapaus epämukavuuden tunteesta
- 3 vapaus kivusta, vammoista ja sairauksista
- 4 vapaus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti
- 5 vapaus pelosta ja kärsimyksestä.

Me helsinkiläiset olemme eläinrakkaita. Helsingissä on useita kymmeniätuhansia seura- ja harrastuseläimiä, joista suurin osa on koiria ja kissoja. Myös jysijöitä, matelijoita ja häkkilintuja hankitaan vuosi vuodelta enemmän. Eläin on usein tärkeä perheenjäsen, pala luontoa lähellämme ja korvaamaton ystävä.

Eläimen omistaminen merkitsee suurta vastuuta. Ihminen on vastuussa lemmikkinsä hyvinvoinnista. Suomen eläinsuojelulain mukaan eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä.

Yleensä kohtelemme eläimiä hyvin. Silti Helsingin kaupungin eläinsuojelueläinlääkärille tulee vuosittain useita satoja

ilmoituksia, joissa epäillään eläintä kohdeltavan huonosti. Ilmoitusten perusteella eläinsuojelulääkäri tekee 200 - 300 tarkastusta vuosittain. Vakavimmat eläinsuojelurikkomukset ilmoitetaan poliisille. Lievemmissä tapauksissa eläimen omistajaa opastetaan korjaamaan havaitut epäkohdat.

Ennen eläimen hankintaa

Eläintä ei pidä hankkia hetken mieli-johteesta. Eläimen hankintaa on harkittava huolellisesti koko perheen voimin. Lemmikin hyvinvoinnin takaamiseksi on erittäin tärkeää, että omistajan lisäksi myös perheen muilla jäsenillä on aikaa eläimelle. Uuteen perheenjäsenen sitoudutaan eläimen koko eliniän ajaksi. Kannattaa myös muistaa, että eläimen hankintahinta on murtoosa kuluista, joita se omistajalleen aiheuttaa elämänsä aikana.

Ennen hankintaa kannattaa etsiä tietoa kyseisen rodun tai lajin hoidosta, ruokinnasta, elinympäristön vaatimuksista ja terveydenhuollosta.

On arvioitava, pystyykö tarjoamaan eläimelle asianmukaisen kodin. Lap- sille eläimiä hankittaessa koko perheen tulee olla päätöksessä mukana. Vanhemmat kantavat kuitenkin vastuun eläimen hyvinvoinnista.

Koiraa hankittaessa on syytä miettiä sen rotua tarkkaan. Voimakas- viettisten metsästys- ja työkoirien pito kaupunkioiloissa vaatii omista- jaltaan erityisen paljon aikaa, tie- toa ja taitoa onnistuakseen. Myös sekarotuisten koirien käyttäyty- misessä on usein piirteitä niiden vanhempien rotuominaisuuksista. Kasvattajilta sekä koirasivustoilta ja -kirjoista löytyy opastusta niin pen- nun kuin aikuisen koiran hankintaan.

Uuteen perheenjäsenen sitoudutaan eläimen koko eliniän ajaksi

Pennusta asti sisätiloissa pidetyt kaupunkilaiskissat viihtyvät sisä- kissoina yleensä hyvin, mutta nii- den seuran ja virikkeiden tarve tulee huomioida jo kissan hankintaa suun- niteltaessa.

Monet eksoottiset lemmikit, kuten matelijat, ovat hyvin vaativia hoidet- tavia. Ne tarvitsevat usein erityis- olosuhteet, runsaasti tilaa ja osaavaa huolenpitoa. Myös mate- lijoiden ruokinta on haastavaa.

Ulkoiluttaminen, seura ja virikkeet

Helsinki runsaine viheralueineen ja koira-aitauksineen tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet lemmikkieläinten kanssa ulkoiluun. Kesäisin koirien käytössä on myös muutama uimapaikka.

Helsingin kaupunki omistaa noin 50 hehtaarin metsäalueen Sipoossa. Koirametsä on tarkoitettu koirien ulkoiluttamiseen ja koulut-

tamiseen. Tämä moninkertaisesti tavallista koira-aitausta suurempi alue tarjoaa mukavan väljän temmellyspaikan koirille ulkoiluttamiseen. Koira-aitauksista ja Sipoon koirametsästä saat lisätietoa Helsingin kaupungin rakennusviraston sivuilta: www.hel.fi/hkr.

Koirat on järjestyslain mukaan pidettävä kytkettyinä taajamassa. Kiinnipitomääräysten noudattaminen on olennainen osa lemmikkieläinten turvallisuutta. Tiheään asutussa kaupungissa on liikennetapaturman riski irti liikkuvalla eläimelle erittäin suuri. Jokainen koiranomistaja on myös vastuussa siitä, ettei koira pääse puremaan ja vahingoittamaan ihmisiä tai muita eläimiä.

Myös kissanomistaja on vastuussa kaikesta kissansa ulkona ympäristölle aiheuttamasta haitasta. Ulkoilu valjaissa, verkolla aidatulla pihalla tai parvekkeella antaa kissalle mahdollisuuden nauttia ulkomaailman virikkeistä turvallisesti.

Säännöllinen ulkoilu ja riittävä liikunta ovat lemmikkien, etenkin koirien, terveyden ja hyvinvoinnin kulmakiviä. Puutteellinen ulkoiluttaminen on valitettavasti kuitenkin tavallisimpia koiranpidon epäkoh-
tia. Tällöin koira viettää päivänsä asunnossa ilman mahdollisuuksia kunnan liikuntaan, säännölliseen tarpeille pääsyyn tai lajinomaiseen toimintaan.

Ongelmat korostuvat erityisesti silloin, kun koira toistuvasti jätetään pitkiksi ajoiksi yksin. Turhautuminen ja liika energia purkautuvat helposti haukkumisena tai muuna käytöshäiriönä, joka etenkin kerrostalossa on häiriöksi naapurustolle ja pahimmillaan voi johtaa häätöön.

Myös omakotitaloissa asuvien koirien ulkoiluttamisesta tulee huolehtia. Ei riitä, että koira saa oleilla omalla pihalla, vaan sitä on riittävästi ja säännöllisesti ulkoilutettava oman tarhan tai kytkyalueen ulkopuolella.

Koirien yksilöllinen tarve liikkua ja toimia vaihtelee rodun, iän ja terveydentilan mukaan. Yleensä koirat tulisi ulkoiluttaa vähintään kolme kertaa päivässä. Vähintään ker-
ran päivässä koiran pitäisi päästä pidemmälle lenkille, jolloin se saa kunnolla tyydytettyä liikun-
nantarpeensa ja toteutettua vietejään ja vaistojaan. Tämä koskee niin perheen ainoita lemmikkejä kuin

Koira ei pitäisi jättää yksin yli 9-10 tunniksi eikä kissaa yli vuorokauden ajaksi

kasvattajien kenneleissään pitämiä koiriakin.

Jos omistaja ei voi ulkoiluttaa lemmikkiään riittävästi, tulee säännöllistä ulkoiluttamisapua hankkia ulkopuolisilta. Koira ei pitäisi jättää yksin yli 9-10 tunniksi eikä kissaa yli vuorokauden ajaksi.

Ruokinta

Yleensä helsinkiläiset ruokkivat lemmikkijään asianmukaisesti. Eläin-
suojelulain mukaan eläimelle annettavan ravinnon ja juoman tulee olla riittävä ja kullekin yksilölle sopivaa ja laadultaan hyvää. Terveydelle haitallisen ravinnon antaminen ja tärkeiden ravintoaineiden antamatta jättäminen on kiellettyä.

Nykyisin teolliset lemmikkieläinruoat ovat laadukkaita, helposti saatavia ja edullisia, joten kaikilla on mahdollisuus ruokkia lemmikkiään hyvin. Lähinnä tiedonpuute aiheuttaa vielä ongelmia eksoottisten lemmikkien ruokinnassa. Näiden eläinten omistajien onkin huolellises-

ti selvitettävä myyjältä, Internetistä tai kirjallisuudesta asianmukainen lajikohtainen ravitsemustarve.

Kaupunkilaiskoirat ja -kissat kärsivät nykyään jo ihmisiltä tutuista elintaso-sairauksista. Ravintoa ja makupaloja on tarjolla liikaakin. Siksi monet eläimet ovat selvästi ylipainoisia ja sairastuvat.

Koirat kuin kissatkin ovat alun perin saalistavia petoeläimiä, joille ylipainoisuus ja herkkuruokavalio on luonnotonta.

Vakavat laiminlyönnit ruokkimisessa ja aliravitsemus kertovat yleensä kokonaisvaltaisesti huonosta eläimen hoidosta, jonka taustana ovat usein omistajan elämänhallintaongelmat. Tällöin eläinsuojeluviranomaisten on puuttuttava asiaan.

Eläimen hoito ja pitopaikka

Eläimen fyysisestä hoidosta on huolehdittava säännöllisesti. Karva-peitettä, kynsiä ja hampaita tulee hoitaa säännöllisesti ja samalla tarkkailla eläimen terveydentilaa. Monien pitkäkarvaisten koirien ja kissojen turkit vaativat jatkuvaa päivittäistä hoitoa. Laiminlyönnit kostahtavat kärsimyksinä takkuuntuvalle eläimelle. Ammattitaitoinen trimmaaja ja eläinlääkäri saavat tilanteen pelastettua, mutta omistaja vastaa aina näiden ongelmien ennaltaehkäisystä.

Eläinsuojelulainsäädännössä annetaan yksityiskohtaiset vähimmäismittat eläintenpitopaikoille,

kuten koiratarhoille ja muutoin kuin tilapäisesti kytkettynä pidettävälle eläimelle sekä eläinten häkeille ja terraarioille. Pidettäessä koiria piha-alueella tulee kaupungissakin muistaa, että koiralla on oltava liikukumistilaa vähintään 40 m² ja asianmukainen koirankoppi.

Koiraa ei tulisi pitää kytkettynä remmillä tai häkissä tuntia pidempään. Sama rajoitus koskee ravintoloiden, terrassien ja kauppojen edustoille jätettyjä koiria. Koiria autoon jätettäessä tulee tarkkaan arvioida sääolosuhteet. Helteellä tai kovalla pakkasella koiria ei saa jättää autoon edes tilapäisesti. Eläinten pitopaikat on puhdistettava riittävän usein, ja niiden pohjamateriaalien tulee olla helposti kuivana ja puhtaana pidettävää.

Eläinten kohtelu ja käsittely

Kaupunkilaiseläimet otetaan yleensä niiden tarjoaman seuran ja virikkeiden takia. Lemmikit ovat perheenjäseniä, ja niihin kiinnytään voimakkaasti. Näitä eläimiä kohdellaan ystävällisesti ja niiden tarpeet huomioonottavasti.

Eläinsuojelulain mukaan eläimen kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen, liian kovakourainen käsittely ja liiallinen rasittaminen on kielletty. Eläintä ei saa

vahingoittaa tai kohdella väkivaltaisesti, eikä pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä. Eläimen potkiminen sekä lyöminen eläintä vahingoittavalla välineellä kuritus-, koulutus- tai muussa tarkoituksessa on kielletty.

Nykyään on saatavilla runsaasti tietoa etenkin koirien käyttäytymisestä ja koiralähtöisistä koulutusmenetelmistä. Koulutusryhmiä järjestävät Helsingin kennelpiiri ja sen jäsenyhdistykset sekä rotujärjestöt eri puolilla kaupunkia.

Jos epäilet eläimen huonoa kohtelua

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa toimii kunnallinen kokonaan eläinsuojeluun omistautunut eläinlääkäri. Eläinsuojelueläinlääkäri neuvoo eläinsuojeluasioissa, tekee tarkastuksia ja puuttuu epäkohtiin eläinten pidossa. Jos tiedosasi on eläin, jota epäilet hoidettavan tai kohdeltavan huonosti, ota yhteyttä häneen.

Myös poliisi hoitaa eläinsuojelutehtäviä. Etenkin äkillisissä tilanteissa, kuten heitteillejätöissä ja eläimiin kohdistuvissa väkivaltahavainnoissa, käänny poliisin puoleen.

Viranomaisten apuna toimivat Suomen eläinsuojeluyhdistyksen vapaaehtoiset eläinsuojeluvälvojat ja -neuvojat sekä Helsingin eläinsuojeluyhdistys.

Kadonneet ja talteenotetut lemmikit

Löytöeläimet ovat irrallaan tavattuja lemmikki- ja harraste-eläimiä. Helsingin, Vantaan, Espoon ja Kauniaisten kaupungeilla on yhteinen Löytöeläintalo Viikissä. Se huolehtii näissä kaupungeissa tavattujen löytöeläinten vastaanottamisesta ja hoidosta. Löytöeläintalo myös etsii uusia koteja hylätyille tai eläinsuojeluyhdistyksen huostaanotetuille eläimille. Eläinsuojelulain mukaisesti löytöeläimiä hoidetaan Löytöeläintalossa 15 päivän ajan. Jos omistajaa ei löydy määräaikaan mennessä,

Onko koirasi karannut?
Haluatko antaa uuden kodin hylätylle kissalle?
Ota yhteyttä Löytöeläintaloon.

talon henkilökunta alkaa etsiä sille uutta kotia.

Lisäksi Helsingin eläinsuojeluyhdistys on vapaaehtoisvoimin auttanut hädänalaisia lemmikkieläimiä jo vuosikymmeniä.

Eläinten tuonti ja vienti ulkomaille

Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) Internet-sivulta löytyy kattava tietopaketti eläinten tuonnista ja viennistä. Tarkimmat tiedot eläinten vientiin liittyvissä mahdollisista

todistusvaatimuksista saa parhaiten selville kunkin maan suurlähetystöstä.

Jos eläimen vienti vaatii virallisen eläinlääkärintodistuksen, Helsingin kaupungin virkaeläinlääkärit tekevät eläimelle tarkastuksen ja kirjoittavat vientitodistuksen. Lisätietoja saa kaupungineläinlääkäriltä.

Kun eläin sairastuu

Eläinsuojelulain mukaan eläimen on sairastuessaan tai vahingoituessaan saatava viipymättä asianmukaista hoitoa ja sairaan eläimen terveydentilaa on tarkkailtava. Eläimen hyvinvoinnista huolehtimista on myös asianmukainen sairauksien ja tapaturmien ennaltaehkäisy.

On tärkeää pitää lemmikkien rokotukset voimassa ja näin ehkäistä epidemioiden syntyä. Epidemioiden ehkäisemiseksi on suositeltavaa rokottaa koirat rabiasta, maksatulehdusta, parvoa ja penikkatauti vastaan sekä kissat kissaruttoa ja –flunssaa vastaan. Metsästyksen käytettävät koirat tulee rokottaa rabiasta vastaan.

Helsingin kaupunki ostaa pieneläinten ja suurelainten lääkintäpalvelut Helsingin yliopistolliselta eläinsairaалalta, Koetilantie 2.

Pieneläinten kiireettömät sairastapaukset hoidetaan eläinsairaalan pieneläinsairaалassa ajanvarausten perusteella, puh. (09) 191 57201 arkisin klo 8.30 - 11.00 ja 12.30 - 15.30. Lisäksi Helsingissä on paljon yksityisiä eläinlääkäriasemia.

Virka-ajan ulkopuolella eläinsairaalan päivystyspuhelimessa (puh. 0600 97411) ratkaistaan ensisijaisesti soittajan antamien tietojen

perusteella, onko eläin kiireellisesti vietävä eläinlääkärin päivystysvastaanotolle. Päivystyspuhelin on maksullinen.

Puhelimitse potilaille ei voida tehdä diagnoosia eikä antaa hoitoa. Soittajalle annetaan ensiapuohjeita saatujen tietojen perusteella. Vastuu eläin-

men hoitoon liittyvistä päätöksistä, toimenpiteistä ja hoitoon viemisestä säilyy eläimen haltijalla tai omistajalla. Yliopistollisen eläinsairaalan vastuu potilaan hoidosta alkaa, kun eläin on sairaalan vastaanotolla otettu hoidettavaksi tai eläinlääkäri on saapunut potilaan luokse.

Eläimestä luopuminen

Eläinsuojelullisesti on tärkeää myös osata luopua eläimestään, jos korkea ikä tai vakava sairaus olennaisesti huonontavat sen elämän laatua. Päätös on usein vaikea,

mutta sen tekeminen osoittaa vastuuta eläimen parhaaksi.

Lemmikkieläimen kuolema on koskettava hetki koko perheelle. Eläintä voidaan muistaa eri tavoin, esimerkiksi hautaamalla tai tuhkaamalla eläin.

Hautaamisesta tai tuhkan sijoittamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumisen tai saastumisen vaaraa eikä terveydellistä haittaa ihmisille tai toisille eläimille. Toiminnalle on aina oltava maanomistajan lupa. Kerrostalossa luvan myöntää taloyhtiö.

Lemmikit lisäävät merkittävästi ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta

Eläinten tuhkauksia tekevät yritykset ovat järjestäneet lemmikeille uurnalehtoja. Eläinten tuhkaamista kannattaa tiedustella myös eläinlääkäriklinikoilta, joista varsin monet ottavat vastaan eläimet ja toimittavat ne eteenpäin tuhkattavaksi.

Tarvittaessa eläimen kuolinsyyn selvittämiseen voi pyytää selvitysapua eläinlääkäriklinikoilta tai Elin-tarviketurvallisuusvirasto Evirasta.

Helsingin pieneläinten hautausmaa sijaitsee Maunulassa. Vapaina olevia hautapaikkoja voi tiedustella Helsingin Eläinsuojeluyhdistyksestä.

Tassuterapiaa puolin ja toisin

Tutkimusten mukaan tassuterapia eli lemmikit lisäävät merkittävästi ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta. Ammennamme hyvää oloa ja iloa lemmikin vilpittömästä kiintymyksestä. Karvainen kaveri on aina valmis kuuntelemaan, se ei tyrmää, kyseenalaista eikä puhu selän takana.

Ja mikä parasta, ilo ja hyöty on molemminpuolinen: ihmisen käyttäytyminen heijastuu myös lemmikin hyvinvointiin. Tutkimuksissa on osoitettu muun muassa, että silittely rauhoittaa koiraa ja laskee sen sydämen sykettä. Myös kaneilla, joita niiden hoitajat paljon koskettelevat, on vähemmän sydänsairauksia kuin hellittelyä vaille jääneillä lajitovereilla.

Hellyttäviä hetkiä eläinystävien parissa! 🐾

Yhteystietoja

Yliopistollinen eläinsairaala

www.vetmed.helsinki.fi/yes
puh. (09) 191 57201
Koetilantie 2, 00790 Helsinki

Eläinsuojelueläinlääkäri

Helsingin kaupungin ympäristökeskus

www.hel.fi/ymk
Helsinginkatu 24, 00530 Helsinki
puh. (09) 310 31531
(parhaiten tavoitettavissa
arkisin klo 9 - 10)

Kaupungineläinlääkäri

Helsingin kaupungin
ympäristökeskus
(eläinten vientitodistukset)
www.hel.fi/ymk
Helsinginkatu 24, 00530 Helsinki
puh. (09) 310 31585

Löytöeläintalo

www.loytoelaintalo.fi
Koetilantie, 00790 Helsinki
puh. 045 113 4683

Poliisin päivystys

puh. 112

Helsingin eläinsuojeluyhdistys

www.hesy.fi
Yhdyskunnantie 11, 00680 Helsinki

Suomen eläinsuojeluyhdistys

www.sey.fi

Eläinsairaalan Ystävät ry

www.elainsairaalanystavat.com

Evira

eläinten tuonti ja vienti
www.evira.fi

Lähteet:

Eläinsuojelulaki (247/1996)
Järjestyslaki (612/2003)
Eläinsuojeluasetus (396/1996)
Maa- ja metsätalousministeriön päätös
(2/EEO/1998) Koirien, kissojen ja muiden
pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten pidolle
asetettavat eläinsuojeluvaatimukset

Teksti: Helsingin ympäristökeskuksen
eläinlääkärit

Kuvat:

Sini-Pilvi Saarnio
Lotta Henriksson
Helsingin ympäristökeskus /
Matti Miinalainen, Nella Mikkonen
Helsingin rakennusvirasto / Roy Koto
Yliopistollinen eläinsairaala / Anna Rinnemaa

Taitto:

Marjo Kosonen

Paino:

Kopio Niini 12/2008